

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 8Csp/200/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116226021
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Jaselský
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2019:8116226021.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom, JUDr. Jozefom Jaselským, v právnej veci žalobkyne: T. L., B.. XX.XX.XXXX, X. I. XXX/X, XXX XX P. Š.-W., právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom ul. Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, takto

rozhodol:

I. Súd u r č u j e, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere č. 802200117, z 28.9.2010, uvedená vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru - bod 11) o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je n e p r i j a t e ľ n á.

II. Žalovaný je p o v i n ň ý zaplatiť žalobkyňi trovy konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou podanou na tunajšom súde dňa 16.12.2016 sa žalobkyňa domáhala, aby súd vyhlásil poplatok v Zmluve č. 802200117 zo dňa 28.9.2010 (ďalej len ako „Zmluva“) za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

2. Svoju žalobu odôvodnila tým, že so žalovaným uzatvorila spotrebiteľskú Zmluvu vo výške 200,- eur, za poplatok vo výške 196,- eur s tým, že celkovú čiastku vo výške 396,- eur zaplatí žalovanému v 12 splátkach po 33,- eur. Poplatok z predmetného úveru predstavuje 98 %-né navýšenie. Žalovanému zaplatila celú ním požadovanú sumu, t.j. 396,- eur. Poplatok vo výške 196,- eur, je z 2/3 tvorený nákladmi na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou (čl. 11 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru resp. VPPÚ). Žalovaný jej neposkytol reálne plnenie za takýto poplatok. Ako súčasť formulára zmluvy nebol individuálne dojednaný a svojou výškou, na jednej strane a absenciou, zodpovedajúceho protiplnenia, na strane druhej, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a preto predstavuje podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka neprijateľnú podmienku. Zo zmluvy nie je možné zistiť, o aké administratívne plnenie ide. Hrubá nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán, v neprospech spotrebiteľa, spočíva v tom, že si žalovaný nárokuje poplatok za úkony, ktoré nie sú spotrebiteľom vopred známe, ani len svojím obsahom. Výška tohto poplatku prevyšuje sumu, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť ako úrok a navyše, nie je ničím odôvodnené, prečo poplatok závisí od výšky poskytnutého úveru. Nie je jasné, z akých dôvodov žiada žalovaný vyšší poplatok od spotrebiteľa, ktorému požičiava vyššiu sumu, ako od spotrebiteľa, ktorému požičiava menej. Ako súvisí výška požičanej sumy s výškou administratívneho poplatku, ak sa bude vychádzať z významu pojmu administratíva, podľa slovníka slovenského jazyka, ako správa, riadenie, vybavovanie vecí podniku a pod.

3. Žalobkyňa poukázala na rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C/42/2012, z 13.9.2013, ktorým súd rozhodol o tom, že zmluvná podmienka v úverovej zmluve, o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu s administratívou s tým spojenou, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Predmetný rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5Co/219/2013, z 21.8.2014. Poukázala na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 14Co/321/2012, z 10.9.2013, podľa ktorého: „Ustanovením § 53a OZ sa do právneho poriadku zavádza i keď nepriamo precedenčný charakter súdneho rozhodnutia v spotrebiteľských veciach, pretože sa ním rozširuje pôsobnosť súdneho rozhodnutia v konkrétnej veci na všetky zmluvné vzťahy, v ktorých dodávateľ použil tú istú, alebo obdobnú zmluvnú podmienku. Z ustanovenia § 53a OZ vyplýva pre dodávateľa povinnosť zdržať sa používania zmluvnej podmienky, ktorú súd v akomkoľvek súdnom konaní označil za neprijateľnú, alebo neprijateľnosť zmluvnej podmienky vyplýva zo samotného rozhodnutia.“ Pojem neprijateľná podmienka, vychádza z predpokladu, že ide o zmluvnú podmienku, ktorá napriek požiadavke dobrej viery spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa (čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS). Túto skutočnosť súd preveruje z úradnej moci (rozsudok SD EÚ C-240/98 až C-244/98). Neprijateľná podmienka upravená v spotrebiteľskej zmluve je neplatná (§ 53 ods. 5 OZ). Predmetná zmluvná podmienka, ktorú žalovaný naďalej používa, už bola ako neprijateľná posúdená, aj v ďalších konaniach, vedených na Krajskom súde v Prešove, a to pod sp.zn. ICo/2/2015 rozsudkom z 11.3.2015; pod sp.zn. 4Co/52/2015 rozsudkom z 21.10.2015; pod sp. zn. 17Co/50/2015 rozsudkom z 6.8.2015.

4. Pri uzatváraní Zmluvy o úvere č. 802200117, z 28.9.2010, bola podľa jej názoru zo strany žalovaného použitá nekalá obchodná praktika, ktorej cieľom je vylúčiť použitie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa. Obchodný zástupca pri vypĺňaní vopred pripraveného formulára v jej mene (za ňu) zaškrtol políčko, podľa ktorého jej žalovaný poskytol finančné prostriedky na účel výkonu povolania. Avšak ona finančné prostriedky reálne použila na bežné potreby a nie na výkon povolania. Má vedomosť o tom, že žalovaný sústavne porušuje spotrebiteľské práva tým, že odopiera svojim zákazníkom domáhať sa vyrovnania vzniknutej nerovnosti v právach a povinnostiach voči profesionálnej nebankovej spoločnosti. Na realizáciu nekalej obchodnej praktiky zo strany účastníka konania reagovala aj rozhodovacia prax súdov, ktorá vyhodnotila takéto inštruovanie účastníka konania ako protiprávne, pričom poukázala na uznesenie Krajského súdu v Prešove z 26. mája 2011, sp. zn. 6Co/84/2011.

5. Žalovaný vo svojom vyjadrení doručenom dňa 13.2.2017 navrhol žalobu zamietnuť.

6. Žalovaný uviedol, že v zmysle ustanovenia § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať, že na určení právneho vzťahu alebo práva v čase rozhodovania súdu má naliehavý právny záujem. Podľa názoru žalovaného žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na určení úveru za bezúročný a bez poplatkov. Obdobne bola posudzovaná otázka bezúročnosti a bezpoplatnosti zmluvy Okresným súdom Bratislava II., ktorý zamietol návrh na začatie konania v konaní vedenom pod sp. zn. 52C/135/2014 rozhodnutím zo dňa 25.05.2016, ktorým sa navrhovateľ domáhal určenia zmluvy bezúročnú a bez poplatkov.

Žalovaný ďalej uviedol, že v danom prípade je nesporné, že žalobkyňa mylne zaradila uzatvorenú zmluvu pod klasifikáciu spotrebiteľských zmlúv a ničím nepodložila svoje tvrdenia, že v jej prípade si nebrala úver na účely podnikania, zamestnania a povolania. Zmluva o úvere č. 802200117 má charakter Zmluvy o úvere uzatvorenej podľa Obchodného zákonníka. V zmysle VPPÚ Zmluvné strany sa dohodli v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, že všetky ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom. Táto zmluva sa uzatvára podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka ako nepomenovaná zmluva. Žalobkyňou predložená Zmluva nie je zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ani spotrebiteľskou zmluvou, nakoľko žalobkyňa vstúpila do právneho vzťahu so žalovaným na základe vyhlásenia, že poskytnuté peňažné prostriedky použije na výkon povolania, a teda nie na svoju súkromnú potrebu. V Zmluve o úvere a Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru žalobkyňa vyhlásila, že sa oboznámila a súhlasí s obsahom Zmluvy (vrátane Všeobecných podmienok poskytnutia úveru) a že nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať. Žalobkyňa tiež prehlásila, že informácie, ktoré poskytla žalovanému pred uzavretím Zmluvy, sú pravdivé. Žalobkyňa tiež vyhlásila, že Zmluvu uzatvorila slobodne, vážne, zrozumiteľne a nie v tiesni, ani za nápadne nevýhodných podmienok, čo potvrdzuje svojím podpisom. Žalobkyňa vyhlásila, že akékoľvek jej tvrdenie v budúcnosti o tom, že nebola oboznámená s podmienkami Zmluvy, bude na jej ťarchu a nebude považované za právne

relevantné. Žalovaný pri poskytovaní peňažných prostriedkov vychádza čo do účelu z vyhlásenia jednotlivých klientov. Oblasť predmetu podnikania žalovaného je charakterizovaná ako rýchle „pôžičky“, kde nie je žiaden čas na preukazovanie pravdivosti zmluvných vyhlásení klientov. Ak by tieto vyhlásenia napokon boli nepravdivé, má žalobkyňa k dispozícii viacero právnych inštitútov na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (§ 49a Občianskeho zákonníka - dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu pre uvedenie do omylu; § 507 Obchodného zákonníka. V prípade postavenia žalovaného treba akcentovať aj jeho dobrú vieru, s ktorou do právneho vzťahu so žalobkyňou vstupoval. Argumentácia žalovaného v tomto smere je napokon v plnom súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora v oblasti práva na ochranu spotrebiteľa. Pri výklade pojmu spotrebiteľ je potrebné chrániť dobrú vieru druhej strany. Ak dodávateľ koná v dobrej viere, že druhá strana nie je spotrebiteľ, nemôže sa táto osoba dovolávať toho, že mala postavenie spotrebiteľa (ESD, C-464/01, vo veci Johann Gruber proti Bay Wa AG publikovaný o.i. v Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občiansky zákoník I. § 1 až 459. Komentár. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 468 - 469). Obdobne, pokiaľ spotrebiteľ predstiera, že je podnikateľom (alebo v tomto smere uvedie dodávateľa do omylu), je treba takúto obligáciu charakterizovať ako obchod, a nie spotrebiteľský záväzok, pretože je potrebné chrániť dodávateľovu dobrú vieru, pretože dobrá vieru je všeobecným princípom zmluvného práva (Bundesgerichtshof, SRN, 22.12.2004, VIII ZR 91/01 publikovaný o.i. v Eliáš, K. a kol.: Občiansky zákoník. Velký akademický komentár. 1. svazek. § 1 - 487 Praha, Linde 2008, s. 324; Selucká, M. Ochrana spotrebiteľa v súkromom právu. 1. vydání. Praha: C. H. Beck 2008, s. 54). Analogicky, ak žalobkyňa v zmluve o úvere uviedla a aj podpísala, že poskytované peňažné prostriedky sú na účel výkonu jeho povolania, resp. zamestnania, treba chrániť dobrú vieru žalovaného, a žalobkyňu nepriznať právne postavenie spotrebiteľa. Nakoľko žalobkyňa nemienila použiť peňažné prostriedky na svoju súkromnú potrebu, nie je spotrebiteľom.

7. Žalovaný tiež uviedol, že výška úrokov nie je podstatnou náležitosťou zmluvy o úvere. Ide o fakultatívny prvok, ktorý si môžu strany dohodnúť. Rovnako nie je podstatnou náležitosťou RPMN, na ktoré poukazuje žalobca. Zákon v čase uzatvorenia zmluvy o úvere nestanovil maximálne možnú prípustnú výšku odplaty. Ak záväzkový vzťah vznikol pred 1. júnom 2014, odplata za poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi sa riadi podľa predpisov účinných do 31. mája 2014. Znamená to, že pokiaľ bola spotrebiteľovi poskytnutá pôžička alebo úver na základe zmluvy uzavretej do 31.05.2014, obmedzenie výšky odplaty sa tu nebude aplikovať. Regulácia odplaty sa riadi § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutia peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

8. Súd vykonal dokazovanie listinami a to zmluvou o úvere o na čl. 4, splátkový kalendár na čl. 5 a iným v spise sa nachádzajúcimi listinami, pričom zistil tento skutkový stav:

9. Strany konania uzavreli dňa 28.9.2010 Zmluvu o úvere č. 802200117 vo výške 200,- eur za poplatok vo výške 196,- eur s tým, že celkovú čiastku vo výške 396,- eur žalobkyňa zaplatí žalovanému v 12. splátkach po 33,- eur. V zmluve je zaškrtnuté, že úver bol žalobkyňu poskytnutý na výkon podnikania. V Zmluve nie je uvedená úroková sadzba úveru, ročná percentuálna miera nákladov, priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov a ani termín konečnej splatnosti úveru.

10. Podľa bodu 11 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy o úvere, tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úveru spolu so všetkou administratívnou s tým spojenou.

11. Zistený skutkový stav súd takto právne posúdil:

12. Vstupom Slovenskej republiky do európskeho hospodárskeho a právneho systému boli do Občianskeho zákonníka zákonom č. 150/2004 Z.z. s účinnosťou od 1.4.2004 v piatej hlave začlenené ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách. Uvedená právna úprava má základ v smernici Rady č. 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

13. Podľa § 52 ods. 1,2,3,4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy (ďalej ako „OZ“) Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára

dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti...

14. Podľa § 53 ods.1,2,3,4,5 OZ, Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré

- a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy,
- b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa,
- c) vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za konanie alebo opomenutie, ktorým sa spotrebiteľovi spôsobila smrť alebo ujma na zdraví,
- d) vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady alebo zodpovednosti za škodu,
- e) umožňujú dodávateľovi, aby spotrebiteľovi nevydal ním poskytnuté plnenie aj v prípade, ak spotrebiteľ neuzavrie s dodávateľom zmluvu alebo od nej odstúpi,
- f) umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez zmluvného alebo zákonného dôvodu a spotrebiteľovi to neumožňujú,
- g) oprávňujú dodávateľa, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty,
- h) prikazujú spotrebiteľovi, aby splnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ nespĺnil záväzky, ktoré vznikli,
- i) umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve,
- j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľa oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia,
- k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku,
- l) obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana,
- m) v prípade čiastočného alebo úplného nespĺnenia záväzku zo strany dodávateľa neprimerane obmedzujú alebo vylučujú možnosť spotrebiteľa domáhať sa svojich práv voči dodávateľovi vrátane práva spotrebiteľa započítať pohľadávku voči dodávateľovi,
- n) spôsobujú, že platnosť zmluvy uzatvorenej na dobu určitú sa po uplynutí obdobia, na ktorú bola zmluva uzavretá, predĺži, pričom spotrebiteľovi priznávajú neprimerane krátke obdobie na prejavenie súhlasu s predĺžením platnosti zmluvy,
- o) ktoré oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi,
- p) obmedzujú zodpovednosť dodávateľa, ak bola zmluva uzavretá sprostredkovateľom, alebo vyžadujú uzavretie zmluvy prostredníctvom sprostredkovateľa v osobitnej forme,
- r) vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

15. Podľa § 53a ods. 1 OZ ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti

takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

16. Podľa § 54 ods. 1, 2 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

17. Podľa § 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej „zákon o spotrebiteľských úveroch“), Na účely tohto zákona sa rozumie

- a) spotrebiteľom fyzická osoba, ktorej je ponúkaný alebo bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania
- b) veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti,
- d) zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

18. Podľa § 298 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

19. Podľa čl. 3 bod. 1 Smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe dôvery.

20. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý žalovaným túto charakteristiku spĺňa. Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, žalobkyňa ovplyvniť nemohla, nakoľko boli pripravené už vopred pre veľký počet spotrebiteľov.

V zmluve je síce zaškrtnuté, že finančné prostriedky boli poskytnuté žalobkyni na výkon povolania, avšak v prípade pochybností o tom, či ide o spotrebiteľský úver, má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ (veriteľ). Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že aj nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne - spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť, resp. nie je len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy (poskytnutí úveru) na výkon povolania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie dlžníka a aký konkrétny súvis s takýmto povolaním, či predmetom činnosti dlžníka vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. S poukazom na interpretačné ust. § 54 Občianskeho zákonníka je namieste pri pochybnostiach o obsahu zmluvy výklad priaznivejší pre spotrebiteľa, t.j. že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon povolania, je na žalovanom. Ten svoje dôkazné bremeno neunesol a preto súd považoval predmetnú zmluvu za zmluvu uzavretú medzi dodávateľom (žalovaným) a spotrebiteľom (žalobkyňou).

21. Podľa názoru súdu všetky režimy a opatrenia určené na ochranu spotrebiteľov platia bez ohľadu na typ štandardnej formulárovej zmluvy, a teda platia aj vo vzťahu k úverom ako tzv. absolútnym obchodnoprávnym vzťahom. Spotrebiteľské vzťahy, teda zmluvy medzi podnikateľmi a spotrebiteľmi spadajú pod ochranu § 54 ods. 1 OZ, podľa ktorého je neprípustné dojednať so spotrebiteľom nevýhodnejšie ustanovenie zmluvy, ako upravuje Občiansky zákonník. Spotrebiteľské zmluvy nesmú

obsahovať neprijateľné podmienky, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa pod sankciou ich absolútnej neplatnosti.

22. Vykonaným dokazovaním hodnotiac dôkazy jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti súd dospel k záveru, že žaloba je dôvodná.

23. Žalobkyňa v konaní žiadala učiť, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere č. 802200117 zo dňa 28.9.2010, uvedená vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru - bod 11) v tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorene Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tou spojenou je neprijateľná podmienka.

24. Pokiaľ ide o naliehavý právny záujem na vyhlásení zmluvnej podmienky za neprijateľnú, tak vychádzajúc z ustanovení zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, je potrebné konštatovať, že v každom prípade je daný naliehavý právny záujem žalobkyne ako spotrebiteľa na určení neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to bez toho, aby žalobkyňa musela tento naliehavý právny záujem na určení osobitným spôsobom preukazovať, pretože tento vyplýva priamo z vyššie uvedených zákonných ustanovení, najmä z citovaného § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 18.12.2013, sp. zn. 1Co/237/2013). Rovnako aj v rozsudku sp. zn. 19Co 199/2017 zo dňa 5.6.2018 Krajský súd v Prešove prijal záver, že spotrebiteľ má právo domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky aj bez kumulatívneho uplatnenia nároku na plnenie z dôvodu neprijateľnosti takejto zmluvnej podmienky. Okrem toho Najvyšší súd SR vo svojom uznesení zo dňa 28.3.2019, sp. zn. 6 Cdo 27/2018, uviedol, že žaloba o vyslovenie, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľná, je osobitným právnym prostriedkom ochrany spotrebiteľa, a to obdobne, ako je napríklad v prípadoch ochrany pred diskrimináciou považovaná za takýto osobitný právny prostriedok ochrany práva žaloba o vyslovenie, že bolo porušené právo žalobcu na rovnaké zaobchádzanie, alebo v prípadoch ochrany osobnostných práv žaloba o vyslovenie, že určitý výrok je nepravdivý, resp., že bolo určitým spôsobom neoprávnene zasiahnuté do osobnostných práv.

25. Súd následne skúmal tu časť poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorene Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tou spojenou.

26. Podľa bodu 11 Všeobecných obchodných podmienok poplatok, ktorý má žalobkyňa žalovanému vrátiť pozostáva z 1/3 úroku a 2/3 náklady na vypracovanie a uzatvorene Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tou spojenou. Žalobkyňa bol poskytnutý úver vo výške 200,- eur, pričom sa zaviazala vrátiť 396,- eur. Náklady na vypracovanie a uzatvorene Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tou spojenou teda predstavujú sumu 130,66 eura. Z toho je zrejmé, že tieto tvoria podstatnú časť odplaty, ktorú mala žalobkyňa vrátiť žalovanému. Súd tento poplatok vyhodnotil ako neplatný z dôvodu rozporu s § 39 Občianskeho zákonníka pre obchádzanie zákona. Obchádzanie zákona videl súd v tom, že dojednaním tak vysokého poplatku, vo výške dvojnásobku úroku, nie je ničím iným ako snahou obísť ustanovenia o tom, že výška úrokov pri úvere nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi a zároveň mal spôsobiť neúmerne navyšovanie úveru. Z rozhodnutí súdov Slovenskej republiky je zrejme, že dojednanie úrokov v neprimeranej výške bolo a je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Taktiež je zrejmé, že takýto poplatok značne prevyšuje náklady, ktoré má žalovaný s vypracovaním a uzatvorením zmluvy, a preto je takýto poplatok neprimeraný a aj z tohto dôvodu sa jedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Súd je preto toho názoru, že poplatok, ktorému zodpovedajú 2/3 nákladov na vypracovanie a uzatvorene Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tou spojenou spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a preto je neprijateľný.

27. Súd poukazuje aj na rozhodnutie Vrchného krajského súdu v Karlsruhe sp. zn. AZ17U 192/2010 zo dňa 3.5.2010, v ktorom sa konštatuje záver, že poplatky za spracovanie pri poskytnutí spotrebiteľského úveru sú neprijateľné: „Ak banka od spotrebiteľov požaduje poplatok za spracovanie pri poskytovaní spotrebiteľského úveru, poškodzuje tým spotrebiteľov a vystavuje ich neprijateľnému vedľajšiemu dojednaniu o cene... Preverenie úverovej spoľahlivosti (bonity) a výšky úrokovej miery, ktorými banka odôvodňovala vyrubenie poplatku za spracovanie pri poskytovaní úveru Vrchný krajský súd odmietol a uzavrel, že uvedené činnosti vykonáva banka vo vlastnom ekonomickom záujme minimalizovať nevyhľaditeľnosť vlastných pohľadávok. Spotrebiteľ dôvodne a v dobrej viere očakáva, že banka mu

poradenstvo a informácie o poskytnutí úveru poskytne zadarmo. V konečnom dôsledku predstavuje zmluvná podmienka neprijateľné zaťaženie spotrebiteľa, pretože je spotrebiteľovi účtovaný poplatok bez toho, aby banka spotrebiteľovi poskytovala skutočné protiplnenie“. Súd sa s týmto odôvodnením stotožňuje.

28. Nakoniec súd poukazuje na to, že rozsudkom Okresného súdu Prešov, č.k. 11C/42/2012-46, zo dňa 13.09.2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č.k. 5Co/219/2013-91, zo dňa 21.08.2014 bolo určené, že zmluvná podmienka v úverovej zmluve, o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3 zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu s administratívou s tým spojenou, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, a ako taká je absolútne neplatná. V rozhodnutí súd uviedol, že „Podľa názoru súdu požadovanie úhrady administratívneho poplatku je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, keďže dodávateľ vyžaduje od spotrebiteľa splnenie finančného záväzku za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané. Pri poplatkoch zo spotrebiteľského úveru je totiž nevyhnutné, aby sa nimi platilo skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme.“ V danej veci ide o rovnakú zmluvnú podmienku, a preto je žalovaný povinný zdržať sa používania podmienky s takýmto znením. Keďže žalovaný na tejto podmienke trval, súdu nezostávala iná možnosť ako ju opätovne vyhlásiť za neprijateľnú.

29. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1,2 Civilného sporového poriadku tak, že v plnej miere úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov, písomne, v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 C.s.p.) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinná strana dobrovoľne nespĺní, čo jej ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnená strana môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.